ANY IV BARCELONA 31 DE JULIOL DE 1913 N.º 139

RENAIXEMENT

ADHERIT A LA UNIO CATALANISTA

SURT ELS DIJOUS

VOLEM

La llengua Catalana amb caràcter oficial per totes nostres relacions inclús amb el Poder Central.

Corts Catalanes, per estatuir la llegislació civil i per el règim intern de la Nacionalitat Catalana i per a ser àrbitres de nostra administració.

Que siguin Catalans quants a Catalunya desempenyin càrrecs públics.

Fixar contribucions e impostos per contribuir als gastos generals de l'Estat en la proporció que correspongui a Catalunya.

Supresió de quintes o lleves i facultat de poder contribuir a la formació de l'exèrcit de l'Estat espanyol per medi de voluntaris o diners.

Essent Nacionalista l'acció que al nostre poble realitza la Unió Catalanista, tenen el dret i el dever de cooperar-hi tots els Catalans moguts per les aspiracions del nacionalisme Català, qualsevulga que siga llur pensar i sentir en materies **religioses, polítiques o socials.**

La primera denuncia de "Renaixement"

Incommovibles

EL nostre número passat, 138, ha estat denunciat. El ministeri fiscal ha volgut veure en el 1.er i 7.é apartats de la secció de «Garbellant» *ultrajes a la nación, al himno nacional y al emblema nacional.*

No caldría potser que diguéssim que la petitesa de la cosa denunciada no ha deixat d'estranyar-nos com ha estranyat als innombrables amics qui ens han visitat per a enterar-se de què ha sigut la denuncia. Nosaltres, qui, repetim-ho, trobem que és poca cosa el motíu de la denuncia, hem d'explicar an els nostres llegidors quelcom d'extraordinari:

L'article de la anterior setmana (n.º 137 pàg. 324) ens vingué baix sobre, marcat amb *llàpis roig*, expressant al marge conceptes despectius.

El nostre número 133 contenía fonamentadíssims atacs a determinada col·lectivitat política: l'article de fons, contestant a una sarcàstica burla d'un periòdic que *ara es publica en Català* per que *abans, en castellà, tampoc podía sostenir-se;* la secció *d'Esguards* dedicada a demostrar el grau de Patriotisme Català que tenen certs homes enlairats a Diputats mercès a fer veure que eren Patriotes Catalans; qualque garbellant mateix d'aquell número, no podríen haver influit en la denuncia d'una cosa minúscula però a la qual s'ha volgut donar els titllats de lo que ningú podía veure-hi i menys, n'estem segurs, el recte criteri del Ministeri fiscal? No hi trobèu, amics, una certa relació entre'l trós de periódic amb anotacions de llapis roig, rebut per nosaltres, i l'avís de denuncia del fiscal de la Audiencia?

Si al fiscal com a n'els Monarques no hi hagués la proibició de preguntarli, nosaltres avui, amb senzillesa li demanaríem:

Rebé, tal vegada, V. S., un n.º 138 de RENAIXEMENT, en colcuna de quals planes hi havía unes senyals fetes amb llapis roig per a cridar la honorable atenció de V. S. vers aquesta revista?

I si ens respongués afirmativament, li mostraríem l'exemplar obrant en nostre poder per a cotejar la similitut de les marques del llapis vermell... .

I aixís, diríem, i aixís diem al delator, que'l nostre camí és i serà sempre'l mateix; que si els delators han canviat de pensar, de sentir i d'obrar en Catalanisme per el desig d'abastar mercès, prebendes o metàlic, nosaltres fem i farem la nostra vía amb pas segur, prescindint de les pedretes que vulguin entrebancar-nos, tant si's troben casualment en la ruta com si les hi han posades les mans cri-

minals dels qui desitgen que prenguem mal; una petita caiguda no arriba a aixecar la pell dels genolls que s'han flectat per força peró que al redreçar-se donen major vigor a les extremitats per a caminar. I així, incommovibles, és com seguirem marxant fita la pensa tant sols en que no serïem homes prou honrats ni fills prou dignes,si deixéssim un instant de treballar per l'assoliment de les Patries llibertats.

***

Dissabte passat, es varen presentar a la Impremta CATALONIA, amb aute judicial, uns inspectors de policía que reculliren un número,venint després an aquesta redacció i a la administració incautant-se dels pocs exemplars que quedaven de l'edició.

El dilluns, citat per el jutjat, es presentà nostre Director a declarar en la denuncia recaiguda per suposats *ultrajes a la nación, al himno nacional y al emblema nacional;* després de la declaració del benvolgut company En Casas Briz, el jutje decretà el seu processament i detenció.

A les dugues de la tarde de l'esmentat dilluns el nostre amic fou conduit a la presó cellular aon sigué tractat amb cortesía i consideració que agraïm. En la mateixa tarde i el matí següent rebé la visita del distingit advocat, L'Antoni Sansalvador qui portarà aquesta causa i en sortirà victoriós perque el seu reconegut talent sabrà demostrar que les coses denunciades no són ultratges ni han volgut esser-ho.

A dotzenes, els amics i representants d'entitats visitaren dimars al nostre estimat company empresonat, mentres d'altres feien els passos per el dipòsit de la fiança de 2.000 pessetes exigida per la seva llibertat provisional.

La Associació Catalana de Beneficencia ha cuidat del compliment de la seva finalitat amb l'acostumat exquisit zel i gran activitat que li fan obrir les portes tancades an els qui no coneixen com ella 'ls passos que costa perdre la més senzilla cosa atanyent al burocratisme.

Les altres Entitats, voldríem citar-les, però tenim pòr d'oblidarne... «Unió Catalanista», «Associació Nacionalista Catalana», «Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana», «Casal Nacionalista Martinenc», «Joventut Catalanista», «El Poble Català», «Grop Vía Fòra», «Els Nets dels Almogàvers», «Ateneu Obrer del Districte tercer... quins mès? A tots, les més expressives mercès en nom del company i de la Redacció tota.

Dimars a les 3 de tarde, amb la fiança que particularment era prestada i que feu que's renunciés a la oferta per estimats amics nostres, siguè tret de la Cel-lular el nostre Director, rebent des de aquelles hores inequívoques mostres de coral afecte a les quals ell i aquest periòdic sols saben correspondre repetint la mes ferma seguretat de que rès ni ningú te de doblegar el nostre criteri d'honradesa política i de Patriotisme.

La Doctrina dels Joves de Catalunya

EXTRET DEL BELL PARLAMENT QUE ADRESSÁ EL DOCTOR MARTÍ I JULIÁ A LA JOVENTUT CATALANISTA AMB MOTIU DE LA INAUGURACIÓ DE LA SECCIÓ D'ESPORTS DE MUNTANYA

ESTIMAT jovent catalanista: Vos dic amb el cor a la mà, i per això mateix amb paraules que tal volta no vos agradaràn, que és la diada que assisteixo més commogut a un acte catalanista.

Tant identificat amb el vostre entusiasme que transllueix en aqueix acte que'm semblaría cometre un gros pecat si'm deixés portar per la oratoria per a venir a enfortir-vos en l'amor a la nostra Terra. Pero vostre entusiasme és tan generós que no's para en passar per la nostra reflexió, i jo per l'estimació que vos tinc considero necessari fer-vos reflexionar sobre el mateix.

Si donem un cop d'ull sobre la joventut de Catalunya veurem que uns dotze anys enrera aqueix sentiment vostre—encar que sens dubte no de tan bona qualitat—se trobava força extés.

Llavors, al revès d'ara, eixiren adeptes de per tot arreu, i aquella joventut Catalanista havía arribat a una tant gran austeritat que senyalava amb el dit a aquell que assistía a certs espectacles poc conformes, a aquell que tenía una conducta privada poc recta.

Per dissort, els homes més grans d'aquest temps, varen començar a donar mal exemple, i aquesta joventut els seguí, i per això avui al costat vostre veureu que sou pocs i enfront de vosaltres se veu tota aquesta gran munió de joves que concorren a les disbauxes, a espectacles innobles, als toros; i a tota aquella altre que s'ha llençat al fot-ball, no tinguent altra ideal en llur sport que una cossa ben donada.

I al entrar a parlar dels sports, vos dic, que considero molt sà i bo el dedicarse al conreu de la força, mes quan s'arriba a l'extrem d'apropar al jove a un home de circ, sens altre ideal que la exhibició de la seva força, se corre el perill de que perdi moltes idees i fins se degradi la seva intel·ligencia.

Jo veig que de tants *teams* com hi ha a Barcelona, encar no n'hi ha un que representi l'acatament a la Patria, sino que solament representen l'acatament a sí mateixos i a son orgull d'homes de circ.

I per tota aquesta munió de circumstancies, mentres el jovent catalanista va minvant, el nombre dels indiferents va creixent.

Pero encara hi ha quelcom pitjor, i és el mal exemple que's dóna per aquelles altres joventuts que no estàn adherides an aqueixos esbarjos, sino a fanatismes humans.

Temps ha que jo veia el mal exemple que podíen donar per a l'acció que realitzaven aqueixes altres joventuts prestigioses; emprò, tot lo que trobo molt natural en elles que no tenen ideal i no més servilisme, m'escruixía al pensar que podía ésser una acció que s'infiltrés a les joventuts nacionalistes.

Entre les que segueixen un polític servilment, i la que segueix un ideal patriótic, hi ha d'haver un abim, que jo estic convençut que no saltarà la joventut nostra.

Els joves no reflexionen, sols se deixen portar per el cor, qualitat molt gran, molt noble. Pero no és sols del cor tot el consell que poden rebre els homes, la raó ha de donar normes a les expansions que surten del cor.

Per xo jo veig que deixant-se portar del cor i no de la raó, l'acció que realitzen les altres joventuts polítiques no és acció de veritat, ni dignifica, ni és valentía, sino esbojarrament impulsiu que neix dels elements més baixos de la conciencia humana.

Havem de tenir el convenciment que costa molt més d'ésser valent tinguent serenitat que deixant-se portar de la impulsió.

Cap ésser d'especie inferior a l'humana deixa de revoltar-se si és agredit.

Sols l'home posseeix aquest concepte de que pot estar tranquil davant d'una agressió. No vui dir que hàgim de quedar sempre amb els braços quiets, pero si vui significar que'l que té més convenciment del seu valer és el que més tranquil resta davant d'una agressió.

I seguint les comparances en la escala zoològica, veureu que'l lleó, que posseeix la seguritat de la seva força, resta indiferent davant l'agressor, contra el que's revolten d'una manera aspasmòdica altres bestioles cobardes que no tenen la valentía del primer.

I aixís veurem que'ls homes més valents són els que menys pensen en agredir als demés.

Aplicant-ho això an els pobles i a nostra Catalunya, vol dir que'ls que tinguem més seguritat del nostre valdre, hem d'ésser els que més tranquils hem de restar davant de les agressions injustificades.

No vui dir que no hàgim de conreuar la potencia física, pero sempre posant-la al servei de l'Ideal de Catalunya i mai al servei de l'orgull propi.

Recordant-vos de la gran idealitat nacional i no de les petites passions de l'home, estareu sempre encertats en els vostres grans moviments lliberadors.

Jo també l'he passat el temps de la vostra joventut, i per més que'ls desenganys m'han fet sagnar el cor, m'ha sostingut la Idealitat que m'ha envoltat sempre.

Jo desitjo, i vui—aixís ho puc dir com a President de la Unió Catalanista—que'ls joves nacionalistes en tots els actes de la seva vida siguin sempre un exemple de ciutadans de la nostra Terra. Tenen d'ésser com a neòfits de la gran religió de la Patria, que servint-la sincerament no enganya mai, i feu un culte de la idealitat de Catalunya i del propi perfeccionament. Quan Ella hagi triomfat, podrà haver-hi com en tots els pobles tota mena d'homes, pero avui, tots els que hem d'ajudar-nos per a la magna obra, tenim d'ésser perfectes en tota la integritat del nostre ésser.

Jo vos dic que encar no he vist cap patriota en aqueix sentit. Entusiastes, sí, molts, pero la major part de les vegades dessota d'aquells entusiasmes no hi havía la idealitat de la Patria; per xo molts d'aquells entusiastes li han fet traició, i avui no sols són indiferents, sino contraris.

No vui creure que això passi a cap de vosaltres, pero per xo hem de procurar que'ls entusiasmes del cor vagin acompanyats de la raó, i dessota d'ells hi hagi la Patria vivent,

Vosaltres, vostres joventuts són les que han d'engendrar els patriotes, de que estem mancats, i com que'l ser que fecunda té d'ésser perfecte, del contrari, el resultat de la fecundació serà un monstre, per xo heu de procurar perfeccionar-vos cada día més i en tots els ordres de la vida, siguent ensemps espill de tots els conciutadans que us voltin.

Això és lo que vos toca a vosaltres, ja que no sou d'aquelles joventuts que s'han d'incorporar a un poble que arrebassa llibertats, puix vostre fi és més enlairat, perque vostra joventut és d'aquelles que té de deslliurar pobles.

LL. G. C.

Esguards

DIUMENGE, en la frèvola passejada de les Rambles i en la calma, florida de cants d'ocell, dels barris obrers, uns joves qui porten l'ardidesa al cor, anaren repartint les fulles de RENAIXEMENT *que parlen de la caiguda de Catalunya.*

La ciutat, com cada festa, anava mudada, amb el seu gest de menestrala despreocupada qui treballa sis díes i el que fa set se diverteix per a reposar-se, allunyant-se de tots els frisaments i les cobejances espirituals, que li podríen escatimar el repòs d'aquest setè jorn.

I ells, aquests joves, que a cada batec, el cor els escampa una onada d'entusiasme per les venes, anaven repartint aquell pa espiritual, font d'amor inagotable per la Terra, que promet al qui en tasta, la gloria d'una futura Catalunya lliberada.

Aquell fort polonès qui 's diu Dmitri Merejkoroski, posa en boca dels darrers guardadors del culte hel·lènic, unes paraules lluminoses, que'ls nostres llavis encesos d'amor per la Patria, les podríen pronunciar com una oració de fè i d'esperança:

«Sense gloria, en el silenci, estranys a tothom i solitaris, hem de treballar fins a la fi. Hem d'amagar en la cendra dels altars la darrera brasa, per a que els pobles i les nacions futures trobin amb que deuen encendre la nova llum. Començaràn per allà ont acabem nosaltres... I aleshores, resucitarà la Hèl·lada i nosaltres amb ella.»

Heusaquí, magnificament sintetitzat, el daler de perpetuació que'ns empeny a nosaltres, catalanistes. De la Catalunya colgada, del 1714, n'ha de germinar la Catalunya nova. Es aquella frisança d'immortalitat, de que'ns parla la paraula victoriosa d'En Maragall, que'ns porta a infondre en el cos del nou fill, un desig de perdurabilitat de la nostra vida.

Es un frisament d'immortalitat col·lectiva, que pren vida en el cor dels qui per l'amor que porten a la nostra Terra, sentim percutir en nosaltres les més íntimes vibracions de la seva ànima; talment com l'enamorat, per una meravellosa trasmissió espiritual, sent batre en el seu pit les mateixes il·lusions i els mateixos anhels que agiten el pit suau de l'estimada.

Joves amics! quan repartíu les fulles que parlen de la nostra Patria, vençuda per la força, poseu aquest dalit d'eternitat en la vostra obra; sentiu-se la Catalunya a dintre vostre, i aneu donant les fulles a tothom, però als joves sobretot.

Que'ls camps ont ha de brotar la nova vida Catalana, siguin fecundats per aquest ideal, que ha de fer que la futura generació, per Catalunya, sigui triomfanta.

MAIG.

ENGLANTINES

LA VETLLA DELS CONJURATS

(D'EICHENLOPFF)

La fosca nit tot ho ha adormit,
la vall, l'aigua profonda;
entorn s'estàn els cims vetllant:
el cel va fent la ronda.
Movent, movent va lentament
la munió lluidora
dels justos protectora.

Veniu, veniu; porteu furtius
enginys amagadiços:
més forts que abans són els tirans
per fernos fonediços.
Prudents, prudents, més que valents,
la lluita es ben incerta.
Companys, companys, alerta!

Ben junts com troncs en bosc espès,
servem nostres agravis;
ens farem forts en nostra fè
i en els records dels avis.
Sol! Surt ardit, llença a la nit
i a sa niçaga a fòra...
En nom de Déu, a fòra!

Trad. JOAN MARAGALL.

"COSES DE L'AMPURDÀ"

per RAMÓN MASIFERN

PATRIÓTIQUES

LA COSTA LLEVANTINA (1)

(Acabament)

Aquí fini son cant, i l'au joliva,
entre l'espai immens, seré i esplèndit,
anava voleiant, ales exteses,
sembrant dolls de alegría;
i, en tant al lluny volava,
el nostre sòn, tant dolç, també'ns fugía...
De mans trenats, amb ma gentil companya
deixàrem el sorral, i envers les hortes
d'aurífics tarongers i ametllerades
guïarem nostres passos.
Quin quadro més hermós que'ns ofería
Natura en tals instants! rítmiques notes
de vera exquisitat vagaven sútils,
i l'aire matinal, que'ns amoixava
amb sos perfums de flors i algues marines,
alçava nostre ser amunt de l'Eter.
El sol rosat amb sa fogosa ullada
brunyía mont i pla; els camps somreien,
i en les veïnes comes alteroses
la vinya hi verdejava
son bàquic ornament de lúbrics pàmpols...
—Oh Camp, oh Camp, cicellador i artista,
tú adornes nostre cos de linies belles,
i aixeques l'esperit sul vol de l'àliga!
En tú s'hi fa'l Talent, i l'hom s'hi templa
com cer en la fornal i's fa invencible.
No hi nía en tú l'aucella?
La flor en tú no hi bada?
No hi raja en tú la font mormoladora
que dona ser al riu i'l mar dilata?
Oh Camp, oh Camp confort de tota vida,
en tú tot reverdeix, tot s'engalana,
fins l'Arbre del Amor, si en tú confía,
magestuós i altíu don més brotada!—
Mentres aixís la Musa'ns acaricia
i envers la llar fem vía delitosos,
de dalt de un marge ombriu, plé de roselles,
sentim la veu d'un tendre cor que anyora:
—Oh i heu tardat, ja l'ansia'm consumía;
el sol n'és alt i l'apetit no espera.—
Heu vist a l'aucellet quan pren volada
vers el seu niu, on llurs amors sojornen?
Aixís, doncs, ma filleta,
quan la materna veu l'ha dolç ferida,
rïenta allí se'n va, i, en tan que corra,
sos enaguets blanquíssims li voleien
tot fent fru-fru, com purrupeix de tòrtora.
A l'arribà al casal, tot són besades;
la ben parada taula ja'ns espera
ab sos fruits esquisits, i al centre, l'àmfora
de transparent cristall, tota guarnida
de lliris i geçamins, clavells i roses

(1) Per nosaltres, la *Costa Llevantina* comprén desde *Cap de Creus* a *Gandia*.—(N. del A.)

LA CATALUNYA HEROICA

ELS SETI I BLOQUEIG DE BARCELONA-1713-1714

La primera setmana de seti.—Del 25 al 31 de Juliol

EL día 25 de Juliol de 1913 l'exèrcit de Felip V, comanat per el duc de Pòpuli, se presentava davant de Barcelona. Venía de la banda de l'Hospitalet i la vanguarda castellana se dirigí cap al convent de Santa María de Gracia. Se pot dir que'l primer fet d'armes del seti de Barcelona, fou aquest. En l'esmentat convent s'hi havíen establert algunes partides de Catalans a caball, els quals acometent a la vanguarda sosdita els feia quelcuns morts enduient-se'n ademés 7 persones i diversos caballs.

En aquest día, per medi de pregons, se demanava als ciutadans que disposessin de carruatge, que's presentessin amb ell a les Dressanes, on s'els diría lo que deurien fer. També se permitía la conducció de queviures a Montjuic sense pagar dret de cap mena.

Se creà una companyía de caballería i infantería, encarregada exclusivament de vigilar els moviments de l'enemic, de quals observacions deuría donar-ne coneixement immediat al general Villarroel.

Amb el fi de que totes les disposicions que sobre la defensa de la Ciutat debíen pendre's, ho fossin amb el major acert, se nomenà una junta consultiva que pogués assessorar al general en quefe en els moments dificils.

El Consistori dels diputats comunicava als embaixadors de Catalunya a Viena, La Haya i Londres lo ocorregut a Barcelona, donant-los-hi les precises instruccions per a seguir el seu comés.

S'autoritzava a una comissió mixta per a que sortint de Barcelona, aixequés el sometent en defensa de la Patria.

Dia 26 de Juliol

En aquest día l'enemic no feu cap demostració. Unicament una partida de soldats fou sorpresa per els voluntaris els quals els feren alguns presoners.

Uns entusiastes ciutadans, desitjosos d'exterioritzar llur entusiasme per la defensa, tragueren dos canons d'una embarcació del moll, amb els quals emplaçats que foren en una casa nomenada Zafont, feren algunes descàrregues contra la caballería extrangera, causant-li greu dany.

Se creà un servei de rondes, per a que durant el seti se cuidès de l'ordre en l'interior de la plaça.

El Consistori de Concellers comunicava al comte de Walis, establert a Mataró, el disgust amb que veia la seva conducta encaminada a entrebancar l'envío de socors que en aquella ciutat se demanaven.

Per a desvanéixer les males impressions i les falses noves que corríen per el Principat, les quals l'enemic procurava explotar en benefici seu, foren enviats diversos delegats amb encàrrec de restablir la veritat. Un d'ells, En Carles Regàs, trobant-se complint el seu comés a la Plana de Vic, rebía un comunicat del Consistori donant amplis poders a En Antoni Puig i Sorribes per a aixecar la gent d'aquella comarca i ordenant al primer favoresqués els seus plans i empreses.

Dia 27 de Juliol

La Junta 24ª de guerra nomenà a En Pau Agell ajudant de la Coronela, manant l'allistament de cent homes per a timbalers.

El comte de Walís responía al Consistori que no s'oposava a que Mataró socorrés a Barcelona; unicament—deia—que'l seu exèrcit necessita per al seu consum molt de lo que's demana per a vostra Ciutat.

La Junta de provisions disposava recullir tots els caballs que's trobessin en les viles de Sta. Perpètua, Mollet, Caldes i altres properes.

Sortía cap a Manresa amb l'objecte d'aixecar el país, i duguent instruccions precises d'En Villarroel, l'il·lustre Sr. En Josep de Paguera.

Dia 28 de Juliol

En el curs d'aquest día, l'enemic extengué el seu camp, envoltant la plaça i dividint l'exèrcit en tres nuclis que s'establiren, un a l'Hospitalet i Collblanc, un altre a Gracia i Sarrià i el darrer entre 'l Mas Guinardó i St. Martí de Provensals.

La Junta 24ª de guerra, havent esment de que havíen marxat de Barcelona un nombre considerable de joves, feu pregonar que se'ls donava 6 díes de temps per a retornar a la Ciutat, passats els quals si eren caballers o ciutadans no se'ls permetiría novament domiciliar-s'hi, i si eren comerciants o menestrals no podríen en endavant exercir llurs oficis, privant-los ademés dels llurs sous.

La mateixa Junta disposà que's presupostés una lleva de 12.000 homes, quals gastos de sostenimenf devíen repartir-se entre les universitats de les ciutats, viles i llocs del Principat, pagant cada una d'aquestes, la cantitat que se li assignès per terzes de tres en tres mesos.

Per la Junta 36ª se donaven poders a En Josep Badía per aixecar els somatens de la banda de Viladecans.

Dia 29 de Juliol

En les primeres hores d'aquest día, per disposició del general Villarroel se tocà alarma. Immediatament de sentir-se el toc de generala la coronela invadí la muralla i les demés tropes ocuparen els llocs que ja teníen senyalats. Es pot dir que ningú faltà a ocupar la seva posició en la que tothom restà fins que's feu de día en qual moment se feu saber que'l toc era fals i que'l general l'havía manar tocar unicament per a observar l'esperit que regnava entre els defensors de Barcelona, podent convence's per la maniobra efectuada, de que aquest era excelent.

Seguidament un trompeta de l'enemic arribava a les portes de la ciutat, essent aquella la de Sant Antoni.

El general Villarroel ordenà que un sargent major de la coronela amb un ajudant sortís a rebre el plec de que era portador el corneta.

Examinat el contingut del plec, per la seva gravetat, se decidí consultar al Concell de Cent respecte del mateix. Un cop s'hagué reunit el Concell se vegé que per la comunicació qu'enviava el Duc de Pòpuli se feia saber a la Ciutat de Barcelona que si per tot el día 29 de Juliol de 1713, no obría les seves portes a les armes de Felip V, se veuría precisat a tractar la plaça amb tot el rigor militar. Acabava el comunicat convidant a que una o varies persones passessin al camp castellà per a suplicar l'indult de S. M., el qual prometía.

En la resposta que'l Concell de Cent donava al plec del general enemic s'hi deia: que les portes de la Ciutat s'havíen tancat i que la plaça's defensaría contra qui intentés invadir-la i que davant d'aquesta resposta, podía el duc de Pòpuli pendre les providencies que vulgués, doncs la Ciutat estava resolta a oposar-se a totes.

En aquest día acabà la fortificació del castell de Montjuic que quedà en immillorables condicions de defensa. També s'observà que l'enemic augmentava les seves tendes de campanya. Les bateríes de la plaça canonejaren la vanguardia enemiga.

Disposat per la Junta de Guerra, se ordenà l'armament de quelcunes embarcacions, amb el fi d'atacar per mar a l'invasor.

Dia 30 de Juliol

Aixís que's feu de día, s'observà que l'enemic havía montat dos canons a la dreta del convent de Gracia, amb els quals després feu foc, mentres la caballería de la plaça sortía a fer un reconeixement en el qual tingué una topada amb l'infantería enemiga. L'artillería dels Tallers s'encarregà de destruir aquelles peces que l'invasor havía montat en lloc perillós.

Del campament castellà sortí un cos de 3,000 homes que s'emprengué la direcció de Manresa, de qual invicta ciutat se sabé després que havía sigut passada a sang i a foc per els extrangers expedicionaris.

La Junta de Guerra autoritzà a En Marc Antonio Asencio per a que passés a Mallorca a reclutar gent per al regiment de valencians que's constituía.

També 's rebía aquest día una lletra dels Concellers de Manresa que comunicava estar disposats a la defensa de la Patria amb totes les seves forces. L'heroisme de la ciutat de Manresa la portà a sucumbir gloriosament baix la bandera de Catalunya.

Dia 31 de Juliol

En aquest día el general Villarroel, sortí a fer un reconeixement de les posicions enemigues, acompanyant-lo en la operació quelcunes forces de caballería.

També reconegué el general el convent dels Caputxins de quals fortificacions no'n quedà prou satisfet, ordenant l'immediat arreglo.

S'observà que l'enemic havía establert un nou campament entre 'ls de Gracia i Mas Guinardó.

Finalment en aquest día se nomenà a dos recaudadors de medis per al sosteniment de les tropes i l'abastiment de queviures per a la ciutat.

Diari d'un romàntic

HAVÍA pujat els graons interminables de la escala rònega, esquifida de claror per un ull del cel que al cap de munt hi donava la seva mirada misericordiosa. La porta feixuga, el passadiç trist i magre, que si no caminaves dret-fil t'en duies la cals dels envans, fins a la sala petita dels grans records, que s'haguera empeltat la tristor del passadiç, si unes onades, perfum de goig i joventut, en altres temps no l'haguessin amarada d'aquell incens que dura tant com la mateixa vida. El pitjell amb flors de roba, que no's panseixen però fan set coses; la taula, la calaixera, el quadro innoble, que jo ting la culpa de la seva existencia, per no haver-lo desfet llavors a cops de puny...

Tot això passava als meus ulls com una pellícula al revés: jo caminant i els objectes silenciosos, com la gent d'aquell niu, també la mateixa, en les faccions, la veu i els afalacs *per la visita*. Doncs, si tot era lo d'anys endarrera, perquè havía de torturar-me amb la visió estrafalaria d'aquella dòna? Allí, al davant meu, treballant més per neguit dels nirvis enervadors que per feinejar, jo la veia amb el mateix perfil que hauría endavinat a les fosques, però el parlar agressiu i desvergonyit i aquell gest dur, no era pas d'aquella dòna coneguda de temps, estimada follament en una crisi; més que veu era un soroll com d'aigua espessa en el regolfament d'una rierada o el brunzir paorós del tramontanal dalt d'una carena; betzeguejant ferestegament, com l'ona que brama i amenaça amb l'empenta indòmita!.. semblant imatges d'il·luminat... il·luminat devía ésser a l'enfonsar-me en el sofà, arraulit...

L'ànima bona havía volat i una angunia estranya devía produir aquell estat nirviós; jo també 'n participava i semblà que entrés als meus dintres un raig de la malaltía desconeguda. M'aclaparà la cridoria d'aquella boca incorrecte; m'avergonyí que sortissin davant meu les grolleríes d'una intemperancia que no'm pertanyía, però mortificava als seus, per la meva presencia.

L'ànima excelsa de temps passats, de paraules reflexives, de voluntat educada, sempre disposada a transigir quan se malhumoraven els seus germans, ara s'enfutismava per un motiu lleu, sense composició de lloc, ni pensar que jo, l'oblidat, en tindría sofriment, i jo no m'hi sabía avenir i al ritme d'un record vaig trontollar les parets aquelles i s'escruixiren també, fent ressonar una mena de parlaría passada.

—Devíes esperar-me, tal com havíem quedat i jo frisava més que tu, malvinatge! Ja t'en fas càrrec: els de casa manen sobre meu i no'm puc moure ni menar.

—Me'n faig càrrec i'm semblaría una ofensa que tu pensessis altrement.

—Ja m'ho pensava ja per això que fores el bon minyó de sempre. Jo'm deia: és clar que de moment arrufarà el nas amb aquelles baberotes estranyes i sentirà una mena d'enverenigment, però després rai que veurà de qui és la culpa. Sabs? jo'm penso que ho endavinen i fan sortir entrebancs a tort i a dret, maleitsiga!

—Maníes teves, rès més que maníes teves, de nina afalagada i rebeca. No veus si'm tracten bé an a mi? i això que, ben mirat, potser tindríen una mica de raò si feien tot una altra cosa. I jo'ls ho respectaría mentres fos aixís: mentrestant tinguessin raó i com que ara, en aquest reteniment teu en tenen, segons tu mateixa, els la dono i ja no'm recordo d'aquella mala estona, que llavors sí que'm donava als dimonis.

—Sí, sí; exactament com me pensava.

—Tu vinga no creure allò que t'he sermonejat: que'ls cors al apropar-se s'empelten fins a no se sab on comença l'un i allà on acaba l'altre en santa coincidencia.

—Això vol dir que t'estimes força als de casa i jo n'estic tota cofoia, que tot el mal que vulgui an ells caigui plà bé sobre mí, encara que'm fassin prevaricar sovint.

—I 'm barallaría per ells, pensant que't defenso a tu.

—Fassin lo que fassin sòn els meus i jo no sé com se pot olvidar això.

—Arrencant-se les entranyes i escolant la sang de les venes i passant per sobre d'un nóm i les afeccions, com si fossin el fang del carrer que's trepitja i empastifa: tornant-se de la colla dels sense cor i la rialla trista que esgarrifa.

—Mai, mai de la vida; que sense haver hagut iniciació en l'amor d'ells, no sabría fruir d'un altre més gran com aquest, teu i meu, que aixamora l'esperit en el marge de la felicitat i fa somniar dolçament, com quan el caparró era verge i les manetes s'aixecaven cap al cel blau, amb les mateixes ilusions d'ara...

La veu d'ella encara s'anava sentint, com una cascata d'aigua amorosa... ara s'afinava cap a la remor... ara s'havía estroncat ben bé. Les parets callaven avergonyides de que 'l

temps cambïi tan la gent i les ànimes, com si haguessin expremut tota llur dolcesa!

—Que fa mirant enlaire, si no'n comptarà cap de biga al cel-ras.

—Es que s'en pensa una—va dir la mare.—

—O dugues o tres, que ja sab que jo no m'hi poso, per tan poc.

Vaig desvetllar-me; era realment una situació violenta i calía descabullir-se'n encara que fos trencant la conversa sense solta.

Era una mena d'estranyesa excepcional lo que m'enpenyía a furgar endins de la visió, perque'm tornés la calma definitiva; jo volía estar segur de la meva serenitat; palpar-la.

* * *

Al carrer passava una parella. Ella, amb els ulls llagrimejant i la veu ronca seguía volent deturar el pas del seu company.

—Anem a casa que això és fer escàndol pels que no'n tenen de fer res. Creu-me! vina cap a les parets nostres que no's mofaràn del dolor. No hi vagis més; no't vulguis perdre si m'estimes. T'ho dic plorant i són les primeres llàgrimes!.. Escòltem!..

—Carronya, vés al diable!

L'home estava irat; aixecà els braços fornits desfent-se d'aquella dòna que se li entortolligava com una serp de doble branca. Donà una estrebada i el puny caigué clos i furient contra'l cap despentinat i el seu cos rodolà fins a l'entarugat, mig estabornida.

Cap guarda va comparèixer en favor del Sant Ordre que diu que vigilen. Hi han més tavernes que hores de servei i aquestes molècules d'autoritat són inoportunes com la mort mateixa, que aquí podía redimir una víctima si el tramvía hagués aixafat la pobra dòna allí ageguda un moment.

El rotllo de badocs s'anà desfent; tothom mírava i ningú deia rès; la quitxalla anava admirant el valent com brandava carrer enllà les espatlles molsudes, les mans a la butxaca de la trinxa dels pantalons i tot el món restava indiferent. Ella, tantost refeta, les trenes d'un cabell enganxadís, penjim penjam s'en tornava a *les parets nostres que no's mofaràn del dolor*, encara amb les llàgrimes desfogadores.

Hi dèu haver la manera de sentir aquesta folla impassibilitat de la gent cap a tot allò que no mortifica directament: siguin com vulguin els que's tanquen a fòra; siguin dolents mentres no't fassin mal, que gesticulin baixament i 's transformin a l'inconsciencia les ànimes anegades un temps d'excelsitat; rondin pel teu costat els estúpits i els malvats però'l seu fang no t'arribi a tapar la cara; deixa fer, deixa dir, deixa campar... la trilogía barroerament conservadora.

Si això fos signe de fortalesa, valdría més que per viure en el millor dels móns, ensenyessin a l'escola, l'art d'ésser un perfecte imbècil.

FURMIKETO

MOR D'AMOR

Voltat de bosc i vora de la platja
aon son remoreig aporta l'ona
un sumptuós palau mostra sa fatxa
al vent enjogaçat que l'acarona.

Pel finestral gegant que'l vent mig bada
el sol d'estiu sos rulls roents envía
com subtil pluja vagament llençada
on l'aire sols envolta melangía.

La cambra tan sols sab de la princesa
que té'ls cabells rutllats i'ls llavis closos;
i és per ella un enigma la tristesa
que trèu florida en els seus ulls blavosos.

Princeps hereus ses belles gracies glosen
mostrant l'ofrena de sos rics tresors;
i nobles dames orgulloses posen
en ses necrades mans ramells de flors.

En và pretenen amb florides trenes
foragitar-li sa mortal tristô...
en cada flor li apar veure cadenes;
en cada flor marxar veu sa il·lusió.

Al lluny ben lluny volant va sa esperança;
com fumerada's perderà en l'espai...
és l'hora de la mort que amb pau s'atança
per la princesa laça en dolç desmai.

Deixonda son dorat cap i sospira
quan tendra llàgrima en ses galtes cau;
folla somriu... i ansiosa al gran mar mira...
i'l mar esdevé vert i'l cel és blau.

D'on floreix la blanca escuma, puja
com fum d'incens, el cant del pescadô;
i dins la cambra en cristallina pluja
s'esmuny com clar de lluna la cançó.

Es la cançó d'amor que cada día
els murs traspassa del luxós palau
glosant la llibertat i l'alegría...
mes, ai! teniu princesa el cor esclau.

Enllà del mar és ja una clapa blanca
la barca que s'enmena 'l pescadô...
sos ulls blavosos la princesa tanca
sedenta encar del copdiciat petó

ENRIC NADAL I BLANCH.

Més uniformisme

ES tanta la costum que tenim de rebre des de Madrid continuament atacs a nostra personalitat catalana, que ja no'ns extranya quan ne descubrim un de nou.

Aquesta volta ha sigut el simpàtic setmanari catalanista *L'Estiuada* qui ens el ha denunciat:

«Per R. D. de 22 de novembre de l'any passat i una R. O. de 5 de desembre del mateix any, el ministre d'Instrucció Pública don Santiago Alba disposà la formació de Biblioteques ambulants a totes les *provincies*, destinant, per a això, 2,500 pessetes a cada Inspector de primera Ensenyança. Aquests havíen de comprar els llibres seguint les instruccions de la Direcció general de primera Ensenyança i una de dites instruccions fou la publicació d'un catàleg de les obres que devíen comprar-se, d'import total de les 2,500 pessetes. Però, i aquí està el cas veritablement uniformista, el catàleg és únic, és un sol per a totes les provincies de l'Estat espanyol». Oblidant l'essencia de la pedagogía, i els principis moderns d'aquesta, s'igualen els mestres que han d'obrar en regions distintes, baix un sol prisma. per dessota d'una sola i única cultura. El catàleg aixís format, és un bagatge inútil que qualsevol llibreter podía haver fet.

Com a conseqüencia d'això resulta que a la Biblioteca ambulant de la *provincia* de Girona, no hi ha *ni un sol llibre català, ni una obra que parli de Catalunya*. Hem repassat la llista de les obres que han sigut remeses a l'Inspecció de Girona i n'hi hem trobat de tota mena i de totes les literatures, cap que estigui escrita en català, ni que faci referencia a la Literatura, Art, Filosofía, Geografía i Historia de Catalunya. En la nombrosa llista d'obres fins s'hi escatimen els autors catalans: n'hi han dos o tres lo més. I no és que manquin obres de valor cultural i pedagògic, no'n manquen tampoc de Literaries, car riquísima és la Literatura catalana, però l'uniformisme, la ficció, l'artifici, ho manen tot.

Causa vergonya i indignació això. Mirant la llarga enumeració de llibres i autors, comprats per als mestres i nois de la «provincia» de Girona, s'experimenta veritable pena i se sent fortificar l'odi al centralisme. Veurèu obres de tota mena, autors de totes les procedencies, però rès en català, rès que afecti a Catalunya i a les comarques gironines.

Es una burla? Es ignorancia, aital fet vergonyós? Nosaltres creiem que ho és tot, que és un dels innombrables casos—aquesta vegada molt accentuat—de l'uniformisme espanyol; és lo de sempre.»

Després de lo transcrit sobren els comentaris.

Protestar? Per a què? Els que haurien d'ésser els capdevanters de la protesta catalana continúen la seva feina d'adormir al poble i de fer-li creure que per les bones raons hem de treure quelcom de l'Estat que satisfarà nostres aspiracions. La teoría de les intransigencies ha passat de moda per aqueixos senyors que van a predicar per Espanya un regionalisme amorf, i les Diputacions i Ajuntaments catalans no's preocupen d'aqueixes *petiteses* nacionalistes. Desenganyats de totes aquestes persones que sols tenen vèu quan s'apropen unes eleccions, havem nosaltres de continuar nostra tasca de fer al poble cada día més català, més conscient i més perfect, i quan això hàgim pogut lograr, no serà possible que des de la Porta del Sol, ens continúin tractant com esclaus envilits.

LL. G. C.

A HESPER

Jo t'he conegut, magnífic, embellint aquells paisatges
de ma dolça Catalunya...I que'm feies somniar!
Mes primeres poesíes, de tan jovenils imatges,
d'ignoscents esplais puríssims, aquell tan humil glo-
[sar...

Mes primeres poesíes, albes, pures, com brancatges,
dels bells geçamins que aromen de l'aurora'l desper-
[tar...
tu que ets llum d'aquells capvespres, que idealitzes els
[boscatges
quan les suaus nocturnes ombres ja's comencen a escam-
[par...

Tu, Estel bell, les presidíes!...Flor preuada de ma vida,
eix record omple mon ànima! I en aquesta solitut
de deserta, extensa Pampa, que a l'anyor tan sols con-
[vida,

com me plau la recordança d'aquell temps transcorregut
entre somnis, que embellires, tu, Estrella beneida,
com al bell país de fades que estotjà ma joventut.

GRACIETA BASSA DE LLORENS

Trenque-Lauquen (Argentina) Octubre de 1912

GARBELLANT

Pobra secció nostra! ves qui ho havía de dir que donaría feina al fiscal i a la mà de gent que fan això de la justicia amb balances desafinades!

Com el cant del tururut i qui gemega ja ha rebut, ens hem trobat amb la pispamenta dels pobrets números que'ns quedaven a la Redacció, i a l'Administració també, donant un disgust a la dependenta aixerida que ja'ns porta voluntat i nosaltres potser no li corresponem prou.

Pobre garbell! que's veu que ara 't tocarà el rebre i t'haurem d'enxiquir els forats. Es veu que haurem de posar seny i ni en broma podrem dir el nom del porc a tot el reguitzell de coses que'ns fan mal d'ulls.

Diu que'ns haurem d'encomanar a Santa Prudencia, patrona de *La Veu*, d'ençà que li van sucarrimar la cua; i mesurarem la broma amb un quarteró, i no tornarem a parlar de coses enfadoses perque'ns farien algún *santrait* i no'ns convenen els sustos, que estem molt bé sense anar a la torra, encara que siguem a l'istiu.

≋

En les nostres sofertes cantonades s'hi han plantificat uns cartells que deien aixís:

«*Acontecimiento artístico*

Semana catalana por Enrique Borrás»

Catalana, en espanyol? Deurà ésser catalana de la *bien entendida* i sense Normes, encara.

≋

Un oficial dels ferits en una de les darreres victories del Marroc, explica que arribats els moros fins on se trobava, s'abalançaren sobre d'ell, doncs reconegueren que era un oficial per la pelliça que duia posada.

Això potser es culpa d'un excès de comoditat, perqué al fort de l'istiu no poguer-se treure la pelliça de sobre!

≋

Suposem que'ls nostres estimats llegidors se'enteraren del *menú* que'ls carlins es van cruspir en el banquet commemoratiu del sant del llegítim—i no 'ls el disputem—R. d'Espanya, com ne diuen ells, d'aquell senyor que's fa dir amb lletres grosses En Jaume III.

La cosa fou tan grotesca, que nosaltres, disposats a retreu-ls ben poc, perqué son d'aquella mena d'homes que no'ns sabem avenir quin *pito* hi toquen al camp de les idees, no'ns hem pogut estar de recordar-ho.

Hi ha tonteríes que ni fan riure, i hauríen d'avergonyir i tot als que de bona fè fan grupo amb això del jaumisme.

≋

El senyor Primo de Rivera en una carta que escriu a un diari de Madrid, diu que assegura que ha fet lo possible per a evitar les baixes que tots lamentem.

Ja és assegurar.

≋

Una estisorada, i enganxem la que ve de Reus:

La alcaldía ha publicado un bando, encargando a los propietarios de fincas rústicas que faciliten los trabajos de formación del mapa de España que vienen practicando los ingenieros topógrafos y geógrafos.

Vol dir que no bada l'*alcaldía?* Reus, *mapa de España?*... no sabem que hi veuen, cregueu; no sabem que hi veuen!

≋

Avui esgarrapem d'«Acción»:

Morir defendiendo a nuestra Patria, bendita y adorada madre nuestra, ha de ser y será siempre la primera y más sagrada obligación de todos sus hijos.

. . . . . .

«La bandera es el símbolo de la Patria, en ella se condensan todos nuestros recuerdos, todas nuestras esperanzas, todos nuestros amores.»

Nosaltres també diem tot això, *no més* que ho diem en Català. Ja veuen que la diferencia és petita petita, si'ls sembla.

CORRESPONDENCIA

ADMINISTRACIÓ:

J. F., Caldas de Montbuy.—Novament mercès per la seva bona voluntat que agraim com se mereix.

J. M. B., Samatin.—Sentim l'extravío que'ns ha fet quedar malament. Li enviem els números del trimestre adjuntant rebut.

J. B. C., Ginebra.—Rebuda seva amb import suscripció. Estranyem irregularitat arribada, doncs surten d'aquí com abans. Li enviem el 135.

NOVES

Diumenge passat se repartí per nostres Rambles la primera fulla que com a suplement del nostre periòdic, conté la relació del seti de Barcelona en els anys 1713-14. essent arrebaçada pel públic, de les màns dels nostres amics de la «Joventut Catalanista» qui galantment s'oferiren a repartir-la.

El proper diumenge serà repartida la segona de dites fulles per a propagació de les quals continúa oberta la subscripció en les nostres Redacció i Administració.

* * *

Els infadigables amics del «Casal Nacionalista Martinenc» en la seva tasca altament patriòtica i social que venen realitzant en aquella populosa barriada, poden estar satisfets de l'entusiasme que hi han sapigut despertar, essent-ne una prova evident el miting celebrat diumenge darrer en commemoració del segón centenari de la declaració de guerra als poders d'Espanya i França.

Obert l'acte pel President del Casal, En Ramón Duràn, aquest exposà la tasca empresa en aquella barriada en defensa dels ideals fondament regeneradors del Nacionalisme.

Tot seguit, i en mig de grans aplaudiments cedeix la presidencia al delegat de la «Unió Catalanista» que és el nostre amic En Xavier Casals.

En nom de RENAIXEMENT fa ús de la paraula nostre company Roig i Trius, qui amb gran erudició i riquesa de detalls va desgranant tots els fets que de 1700 a 1714 es desentrotllaren a la nostra Patria.

L'interés amb que'l públic escoltà aquest relat, ho demostrà l'ovació que ressonà al finalitzar el nostre company el seu parlament.

Nostre amic i company Casas Briz que portava la representació de l'«Associació Nacionalista Catalana» feu atinades observacions sobre'ls fets que precediren a la data qui's commemorava, desde la mort de l'últim rei de Niçaga Catalana En Martí l'Humà, remarcant la malestruga influencia que en els destins de la nostra Patria, havía sempre tingut el braç eclesiàstic.

A continuació feu ús de la paraula En Rómul S. Rocamora, observant que amb tot i separar-lo dels anteriors oradors certs procediments polítics, en el fons hi devía haver quelcom de substancial que'ls feia ajuntar diferentes vegades, que'ls feia predicar amb un mateix entusiasme per a la defensa de les nostres perdudes llibertats.

El delegat de la «Unió Catalanista»—que cloguè'ls parlaments—diguè que després de tot lo dit pels anteriors oradors explicant els fets tristíssims ocorreguts a la nostra Patria, ell, sols li restava dir que no's conformessin els oients amb lo que havíen sentit, sino que cada un d'ells mirés d'esbrinar si eren certs tots aquests aconteixements que commemoravem per a posseir aixís una convicció ben ferma de la nostra raó.

Una entusiasta ovació coronà el magnífic parlament del senyor Casals que com els demés oradors, fou diferentes vegades interromput pels aplaudiments d'aquella gernació que sapigué tant dignament cloure el patriòtic acte amb les estrofes del nostre Himne Nacional, chorejat unanimament en mig del major entusiasme.

* * *

En el local de l'«Associació Nacionalista Catalana». el prop-passat dissabte, tingué lloc la festa inaugural de la secció d'Esports de Muntanya de la Joventut Catalanista, en la qual s'hi llegiren valentes poesíes dels més populars autors Catalans, i feren ús de la paraula els companys següents:

Per l'«Associació Nacionalista Catalana», En Francisco X. Casas Briz; pel esbart «Nets dels Almogàvers», Joan García i J. Plà; pel grop «Joventut», Sariol, Roig, Camps, Casas, i per «Vía Fòra», En Perbellini.

Resumí l'acte l'infadigable propagador del Catalanisme, el president de l'«Unió Catalanista» Dr. D. Martí i Julià, qual discurs, resumit, tenim l'honor de publicar-lo en altre lloc d'aquest número.

Com de costum, la vetllada acabà amb el cant de nostre Himne Nacional, «Els Segadors» que foren chorejats amb gran entusiasme i coronats amb aclamacions a Catalunya.

A l'acte, que fou un gros èxit pels seus organitzadors, hi assistí una nombrosa concurrencia entre la qual tinguerem la satisfacció de veure-hi un bell estol de damiseles, qui amb la seva presencia donaren major relleu a la festa de la Joventut.

Imp. CATALONIA.— Passatge del Pont de la Parra, 6